

Bestuurs verslag 2023

zeeuwind

Inhoudsopgave

1.	Beleid, gang van zaken en voorgaande verwachtingen	4
	Inleiding	4
	Ontwikkelingen 2023	4
	Gevoerd beleid in 2023	5
2.	Doelstellingen en kernactiviteiten	8
2.1	Ontwikkelingen financieren met eigen middelen	8
2.2	Portefeuille aan stroomcontracten	10
2.3	Betaalbaarheid van energie	11
2.4	Stimuleren burgerinitiatieven	11
2.5	Verduurzaming gebouwde omgeving	12
2.6	Versterking van de beheerorganisatie	13
2.7	Versterking van de bezetting	13
3.	Ondernemingsstructuur en personele bezetting	14
4.	Financiële ontwikkelingen	16
	Balans	16
	Winst- en Verliesrekening	19
	Controleverklaring van de onafhankelijk accountant	21
5.	Risico's en risicobeheersing	22
6.	Cultuur en gedrag – soft controls	25
7.	Beleid over risicobeheer financiële instrumenten	26
8.	Onderzoek en ontwikkeling	27
9.	Toekomstverwachtingen	28

1. **Beleid, gang van zaken en voorgaande verwachtingen**

INLEIDING

'Zelden hebben wij een jaarplan mogen presenteren onder zulke onzekere omstandigheden.' Met deze woorden opent het jaarplan 2023, dat door de leden is vastgesteld in de algemene ledenvergadering van december 2022. De prijs voor elektriciteit lag op een ongekend hoog niveau en fluctueerde enorm. De overheid was net gekomen met een inframarginale heffing waarvan de impact onduidelijk is tot op de dag van het schrijven van dit bestuursverslag. Daarnaast wordt gerefereerd aan het stikstofdossier, het ontbreken van een toetsingskader voor de ontwikkeling van nieuwe parken en de ontwikkelende wetgeving rond warmtenetten. Hierna volgt een kort overzicht van de belangrijkste externe ontwikkelingen en gaan we vervolgens in op het gevoerde beleid.

ONTWIKKELINGEN 2023

Terugkijkend op 2023 kunnen we in elk geval constateren dat de prijsniveaus op de energiemarkten weer enigszins zijn genormaliseerd. De fluctuaties blijven echter groot. Daarnaast zien we dat negatieve prijzen steeds vaker voorkomen. De inframarginale heffing speelt, behalve voor de maand december 2022, door het gedaalde gemiddelde prijsniveau over 2023 geen rol meer.

Daarboven op komt het gegeven dat het stroomnet sneller vol raakt dan was verwacht. De netbeheerder heeft ook in Zeeland moeten besluiten dat nieuwe aansluitverzoeken niet meer als vanzelfsprekend kunnen worden gehonoreerd en dat bestaande aansluitingen op momenten van netcongestie tijdelijk kunnen worden afgekoppeld.

Het toetsingskader voor nieuwe windparken is ook in 2023 niet beschikbaar gekomen. Dat bemoeilijkt het in gang zetten van nieuwe ontwikkelingen. Binnen het stikstofdossier is in 2023 geen doorbraak gerealiseerd.

De contouren van de nieuwe warmtenet worden wel steeds duidelijker. Nog niet alles is uitgekristalliseerd maar het is duidelijk dat de leverancier met de warmtevergunning integraal verantwoordelijkheid moet kunnen dragen voor productie, distributie en levering van de warmte.

GEVOERD BELEID IN 2023

Wat betreft de ontwikkeling van windparken hebben wij doorgezet op onze gebruikelijke koers. Waar sprake is van herontwikkeling van bestaande locaties zien we voortgang. Ondanks alle onzekerheden hebben wij in 2023 een aantal belangrijke stappen kunnen zetten! Voor het Windpark Oostzeedijk hebben wij financial close bereikt. Bij windpark Willem-Annapolder liggen we op koers voor het realiseren van financial close in het eerste kwartaal van 2024 en voor Windpark Westerschelde is eveneens de verwachting dat in 2024 de realisatie binnen handbereik komt.

Ontwikkeling op nieuwe locaties stagneert als gevolg van het ontbreken van regelgeving en gebrek aan politieke medewerking.

Zonneweiden trachten wij te realiseren als sprake is van meervoudig ruimtegebruik. Dat wil zeggen daar waar het mogelijk is om een aansluiting te combineren met een windpark, op vuilstortplaatsen en op bedrijfsdaken. Wij hebben in 2023 belangrijke stappen kunnen zetten om bij Windpark Willem-Annapolder een zonnepark te gaan realiseren.

In de praktijk is het erg lastig om posities te verwerven onder werkbare condities op grond in eigendom van de overheid. Nieuwe zon op dak installaties druppelen nog binnen. Het eisenpakket rond zoninstallaties op bedrijfsdaken maakt het steeds lastiger om tot realisatie te komen. De loket functie 'zon op dak' die ons door de provincie is toevertrouwd loopt prima. Inmiddels hebben wij honderden bedrijven van een goed advies kunnen voorzien.

Het beheer van wind- en zonneparken behoort tot de kernactiviteiten van Zeeuwind. Op het gebied van technisch, operationeel en financieel beheer hebben zich geen bijzonderheden voorgedaan en wij zijn niet geconfronteerd met milieu en veiligheidsissues.

Een element van toegenomen belang is het beheer van onze stroomcontracten. Zowel op het gebied van congestiemanagement (anticiperen op capaciteitsbeperking van het stroomnet), curtailment (afschalen van productie op momenten van grote overschotten) als het contracteren van onze stroomproductie zetten wij toekomstgericht stappen. Voor stroomcontracten hebben wij in 2023 beleid vastgesteld gericht op stabilisering van onze inkomsten. Ook op het gebied van curtailment is beleid vastgesteld. Dit richt zich eveneens op beperking van risico's rond de grilligheid van de elektriciteitsmarkt en stabilisering van inkomen voor de langere termijn.

Onze ambitie om een rol te spelen bij warmtenetten voor de particuliere gebouwde omgeving hebben wij bijgesteld. De overheid stuurt met regelgeving aan op integrale verantwoordelijkheid voor de hele keten, van warmteproductie, distributie tot levering. Zeeuwind ziet zichzelf niet als een logische partij voor

het in eigendom hebben en beheren van infrastructuur in de grond. Wij beschikken hiervoor niet over de juiste kennis, kunde en het kapitaal. Daar waar wij bewoners kunnen ondersteunen om een rol te pakken in een warmtenet in hun eigen woonomgeving, zullen wij dat zeker niet nalaten.

Op het gebied van advisering van particulieren in de gebouwde omgeving hebben wij onze focus verschoven van individuele adviezen naar een collectieve, wijkgerichte aanpak. Dat blijkt goed aan te slaan, zowel bij de gemeenten als bij de bewoners. Daarnaast hebben wij op het gebied van bestrijding van energiearmoede gerichte adviezen gegeven en in samenwerking kleine maatregelen laten uitvoeren om de eerste nood te lenigen. Met coaches zijn vele huisbezoeken afgelegd. Dit heeft ons geleerd dat het vraagstuk rond energiearmoede veelkoppig is en niet anders dan met gericht overheidsbeleid en in samenwerking met vele partijen is aan te pakken.

Tot slot iets over de eigen organisatie. Zeeuwind werkt met een relatief kleine groep eigen medewerkers en met een grote flexibele schil. Een van onze interne doelstellingen was om de eigen bezetting op een aantal cruciale functies te versterken. Wij hebben na een degelijke strategische analyse van onze bezetting en toekomstverwachtingen, in de zomer van 2023 een aantal vacatures opengesteld. Dit leidde niet tot het gewenste effect. Reden om in het najaar een recruitmentbureau in te schakelen. Deze aanpak blijkt meer effect te sorteren. Met ingang van 2024 kunnen wij een aantal nieuwe medewerkers verwelkomen die de organisatie op belangrijke punten zal versterken.

zeeuwind

Opgericht in 1987

Zonnevelden 2
Zon op bedrijfsdaken 24 locaties
Aantal windmolens 73

AANTAL LEDEN
per 31-12-2023

3.400

Qua leden de grootste
duurzame energiecoöperatie
in Nederland

BALANSTOTAAL
€54 MILJOEN

10% LANGJARIG
GECONTRACTEERD
VERMOGEN

Wij sluiten steeds meer contracten af met
bedrijven die tegen een vaste prijs duurzame
stroom af willen nemen: zoals Holland
Malt en Coroos.

TOTAAL OPWEK MWH PER JAAR

600.000

Dat is goed voor
200.000 huishoudens!

582

AANTAL DUURZAAM-
HEIDSADVIEZEN
IN 2023

ENKELVOUDIG RESULTAAT

€ 4.300.000

AANTAL MEDEWERKERS:

15

2. Doelstellingen en kernactiviteiten

Doelstelling van Zeeuwind is om de energietransitie in Zeeland te versnellen. Vanuit deze kerndoelstelling zijn strategie en beleid ontwikkeld en zijn de speerpunten voor 2023 vastgesteld.

Voor 2023 waren dit de volgende punten:

1. Wij benutten de gestegen omzet voor het genereren van voldoende cashflow om toekomstige ontwikkelingen met eigen middelen te kunnen financieren;
2. Met een afgewogen portefeuille aan stroomcontracten willen wij inkomen stabiliseren;
3. Wij werken aan de structurering van energiecontracten en dragen wij bij aan de betaalbaarheid van energie voor iedereen;
4. Het perspectief van betaalbare duurzame energie voor iedereen willen wij benutten voor het in gang zetten van burgerinitiatieven bij dorpen en wijken voor nieuwe duurzame energieparken;
5. Met gerichte programma's op gemeentelijk niveau dragen wij bij aan verduurzaming van de gebouwde omgeving en bestrijding van energiearmoede. Dit naar voorbeeld van de pilot die wij draaien in de gemeente Schouwen-Duiveland en met gebruikmaking van de expertise uit Energiek Zeeland;
6. De organisatie moet voorsorteren op versterking van de bezetting in haar beheertaken;
7. De organisatie moet worden versterkt op het gebied van het managen van elektriciteitscontracten, businesscontrol en strategie.

Hierna doen wij verslag van de gang van zaken in 2023 rond de genoemde punten.

2.1 ONTWIKKELINGEN FINANCIEREN MET EIGEN MIDDELEN

Wind op land

Met uitzondering van de ontwikkeling van het windpark Oostzeedijk aan de voet van de Zeelandbrug constateren wij dat de ontwikkeling van windparken op land over de volle breedte vertraging oploopt. Belangrijke oorzaak is het feit dat het stroomnet vol lijkt te raken. Daardoor neemt de doorlooptijd voor het verkrijgen van een netaansluiting toe en moeten regelmatig aansluitvraagstukken eerst worden opgelost. Concreet heeft dit tot vertraging geleid bij de ontwikkeling van het windpark langs het Schelde-Rijnkanaal en in het Sloegebied. Het wegnemen van weerstanden in de omgeving is een andere belangrijke reden van vertraging. Voorbeelden hiervan zijn de windontwikkeling op de Axelse Vlakte en in de Wilhelminapolder. Soms zal vertraging leiden tot het vastlopen van een ontwikkeling. Onze inspanningen

om drie windturbines te herplaatsen bij een groot industrieel bedrijf op het Sloegebied zijn helaas tevergeefs. Hier speelt onder andere de daling van de elektriciteitsprijzen in 2023 ons parten. Duurzame energieopwekking voor eigen gebruik wordt minder aantrekkelijk bij lagere marktprijzen.

Vertraging betekent lang niet altijd afstel. De herontwikkeling van het Windpark Willem-Annapolder II is weliswaar vertraagd maar in het eerste kwartaal 2024 is financial close bereikt en daarmee liggen we op koers voor de bouw in 2025.

Elektriciteit uit zon

Op het gebied van ontwikkeling van elektriciteit uit zon maken wij onderscheid tussen zon op bedrijfsdaken en zon op land.

Wat betreft [bedrijfsdaken](#) hadden wij verwacht een groot project in 2023 te kunnen realiseren. Uiteindelijk zal dit in het eerste halfjaar van 2024 worden gebouwd. Met een ander bedrijf zijn wij vergaand in gesprek over de ontwikkeling van een zon op dakconstructie van ongeveer 1 MWp.

Wat betreft zon op land is positief nieuws te vermelden over de mogelijke realisatie van een zonnepark bij het nieuwe windpark Willem-Annapolder. De grondovereenkomsten zijn getekend en de gemeente staat achter deze ontwikkeling. De capaciteit van het elektriciteitsnet legt beperkingen op, maar desondanks zien we hier goede kansen.

Vanwege een tweetal bezwaarschriften heeft de ontwikkeling van het tweede zonnepark bij Koudekerke vertraging opgelopen. Een initiatief binnen de gemeentegrenzen van Middelburg kan tot nu toe niet rekenen op politieke medewerking. De ontwikkeling van een drijvend zonnepark bij Krammer gaat stranden op het gegeven dat de tijd waarvoor de overheid ruimte beschikbaar wil stellen niet aansluit op de termijn dat wij het park minimaal moeten exploiteren.

Sinds november 2023 gaat ook Vitrite voor zon op dak.

Warmtenetten

Wij zijn het jaar ingegaan met de verwachting dat stappen gezet zouden kunnen worden in de ontwikkeling van warmtenetten in Middelburg en Vlissingen. Voor Middelburg is het doek gevallen: de kostprijs van de te leveren warmte ligt op deze locatie te hoog. In Vlissingen is wellicht ontwikkeling mogelijk maar zijn wij terughoudend. De kostprijs en vraagtekens rond voldoende capaciteit op het elektriciteitsnet spelen hierbij een rol.

Daarnaast verschuiven de kaders waarbinnen warmtenetten kunnen worden georganiseerd. Zoals in de inleiding vermeld ziet het er naar uit dat in de nieuwe warmtenet de leverancier met de warmtevergunning integraal verantwoordelijkheid moet kunnen dragen voor productie, distributie en levering van de warmte. Het ligt voor Zeeuwind niet voor de hand om te investeren in en verantwoordelijkheid te dragen voor de infrastructuur van een warmtenet. Dat gaat onze kennis, kunde en kapitaal te boven.

Eigen middelen

Op basis van onze inschatting in 2022 hadden wij verwacht grote investeringen te doen in 2023. Zoals hiervoor beschreven is een aantal projecten vertraagd en zullen sommige ontwikkelingen geen doorgang vinden. Daardoor is 2023 afgesloten met een veel ruimere liquiditeitspositie dan verwacht. Meer hierover is weggeschreven in de financiële paragraaf.

2.2 PORTEFEUILLE AAN STROOMCONTRACTEN

Zeeuwind is betrokken bij een totale productie van ruim 680.000 MWh per jaar, maar heeft vanuit haar positie beperkt grip op de PPA's van alle windassets (windpark Krammer, Bouwdokken en Binnenhaven hebben langlopende stroomcontracten). Het overgrote deel van de windassets waar Zeeuwind wel initiatiefnemer is voor de PPA's heeft een looptijd van één kalenderjaar. Dit biedt veel potentie voor het geven van invulling aan een portfoliostrategie.

Zeeuwind bezoekt stroomafnemer Holland Malt, de eerste emissievrije biermouterij ter wereld.

In 2023 is de portfoliostrategie opgesteld en goedgekeurd door de raad van commissarissen.

Heel concreet hebben wij in 2023 de productie van het nieuw te bouwen Windpark Oostzeedijk langjarig kunnen verkopen aan Holland Malt. Voor onze betekent dit een stabiele omzet, voor Holland Malt een voorspelbare elektriciteitsprijs. Met een andere partij zijn wij in een vergevorderd stadium met de verkoop van de stroom van Willem-Annapolder II, een park dat in het najaar van 2025 gaat produceren.

Nast ons beleid rond stroomcontracten hebben we in 2023 curtailment beleid geformuleerd in onze flexstrategie. Ook deze is vastgesteld door de raad van commissarissen. Curtailment vanuit regelgeving

voeren wij al langer uit. Denk aan stilstand vanwege slagschaduw, ijsvorming of belasting van het net. Nieuw is dat wij beleid hebben vastgesteld voor curtailment vanuit economische motieven. Als gevolg van de sterke toename van duurzame energieproductie komen steeds meer momenten voor met overproductie en negatieve elektriciteitsprijzen.

De eerste resultante uit de strategie is dat wij onze stroomproductie afschakelen als de uurprijs per MWh onder een bepaalde minimale (negatieve) prijs ligt. Daarmee voorkomen wij dat wij moeten bijbetalen voor geproduceerde elektriciteit.

2.3 BETAALBAARHEID VAN ENERGIE

Eind 2022 ging de markt nog uit van tarieven ver boven € 130,- per MWh. In de praktijk lag de jaargemiddelde uurprijs in 2023 voor wind onder € 100,- per MWh. Daarmee is de betaalbaarheid van elektriciteit weer een minder groot thema geworden. De schommelingen in prijs blijven echter groot. Dat is voor ons reden geweest om door te zetten met het in de markt zetten van een **dynamisch stroomcontract** voor kleinverbruikers. Uiteindelijk zijn we uitgekomen bij **Shave Energy** en bieden wij vanaf begin 2024 deze mogelijkheid aan. Daarmee bieden wij ook kleinverbruikers de mogelijkheid om door slim te sturen op de momenten van verbruik te besparen op de kosten.

2.4 STIMULEREN BURGERINITIATIEVEN

Samen met de coöperatie EKD (Energienutraal Koudekerke Dishoek) zijn we volop bezig met de voorbereidingen om een tweede zonnepark te realiseren bij Koudekerke. De gemeente Veere heeft een vergunning verleend. Op dit moment lopen er twee bezwaren waarop wij in het tweede kwartaal 2024 uitspraak verwachten.

In Rilland is een coöperatie opgericht die wij ondersteunen bij het zoeken naar mogelijkheden om gezamenlijk initiatief te nemen bij het opzetten van een duurzaam energiepark ten behoeve van de energievoorziening binnen de eigen gemeenschap. Hierbij ligt ook een verbinding met het Limagrain, een veredelingsbedrijf voor landbouwzaai. Samen met dit bedrijf onderzoeken wij de mogelijkheden om twee kleinere windturbines te plaatsen voor de energiebehoefte van dit bedrijf. Vanwege de wens van betrokkenheid vanuit de omgeving is financiële participatie in het windpark onderdeel van het plan.

Zeeuwind ondersteunt met Energiek Zeeland wijkgerichte aanpakken zoals bijvoorbeeld in Hoek.

2.5 VERDUURZAMING GEBOUWDE OMGEVING

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2022 is door de ALV een bedrag van € 3.078.000 (30% van het resultaat 2022) bestemd voor financiering van projecten ten behoeve van versnelling van de energietransitie. Hierbij wordt nadrukkelijk gekeken naar verduurzaming van de gebouwde omgeving. Juist hier kan met een integrale aanpak een aanmerkelijke energiebesparing worden gerealiseerd. En uiteindelijk is energiebesparing de beste aanpak bij bestrijding van energiearmoede en verduurzaming van onze energiehuishouding. Het lastige van advisering over energiebesparing is echter dat het lang niet altijd lukt om deze projecten kostendekkend te draaien. In 2023 hebben wij een bedrag van bijna € 2 ton ingezet uit het potje van € 3 miljoen voor ons programma energiebesparing in de gebouwde omgeving. Daarbij hebben wij de aanpak verschoven van individuele benadering naar een wijkgerichte aanpak. Met zichtbaar effect! Hierna een weergave van de ontplooide initiatieven:

- In het kader van het project aanpak energiearmoede Schouwen Duiveland zijn nu meer dan 500 adressen gemeld. Hiervan zijn er eind 2023 ruim 300 bezocht;
- In opdracht van de gemeente Middelburg hebben wij met een wijkgerichte aanpak de bewoners van Prinsenhove benaderd. Daar zijn 57 adressen bezocht en worden momenteel vanuit de collectiviteit offertes aangevraagd;
- Van de 132 particuliere woningen Panoramabuurt in Vlissingen hebben wij er 71 bezocht. De collectieve inkoop is opgestart;
- In afstemming met de gemeente Terneuzen hebben 172 particulieren bewoners aangeschreven. Daarvan hebben wij er in Sas van Gent 19 bezocht en in Zaamslag 22. Begin 2024 is de collectieve inkoop opgestart;
- Gemeente Terneuzen geeft vanaf het najaar 2023 waardebonnen uit voor duurzaamheidsmaatregelen. Voorwaardelijk voor het verkrijgen van de waardebon is dat een scan door Energiek Zeeland wordt uitgevoerd. Eind 2023 heeft dit 12 aanmeldingen opgeleverd;
- Met de gemeente Terneuzen zijn wij samen met de lokaal opgerichte coöperatie in gesprek over een wijkgerichte aanpak in Hoek;

In 2023 verduurzaamden huiseigenaren, gemeente Schouwen-Duiveland en Zeeuwind in Zierikzee samen 32 woningen.

- In Wilhelminadorp zijn 6 referentiewoningen bezocht en is op basis van de bevindingen een wijkavond georganiseerd. Dit resulteerde in 24 aanmeldingen voor een woningscan;
- Samen met de nieuw opgerichte energiecoöperatie 4411 zijn we gestart met een wijkgerichte aanpak in Rilland. De eerste referentiewoningen zijn bezocht;
- Met vertegenwoordigers van een appartementencomplex in Middelburg zijn wij in gesprek over onze mogelijkheden om hen te ondersteunen bij het opzetten van een gezamenlijke verduurzamingsaanpak van de woningen.

2.6 VERSTERKING VAN DE BEHEERORGANISATIE

Door de instabiliteit van de elektriciteitsprijzen en de netcongestie neemt de intensiteit van de beheerwerkzaamheden toe. En het vertrek van onze zeer ervaren beheerder Niek Tramper in 2025 vraagt om het tijdig versterken en structureren.

In 2023 zijn wij gestart om in lijn met onze ontwikkelomgeving het beheer van wind-en zonneparken te structureren binnen ons Project managementsysteem. Daarnaast zijn wij in 2023 gestart met werving van een tweede productiebeheerder. Hierin zijn wij eind 2023 geslaagd! Leonardo Geelhoed versterkt vanaf februari 2024 ons team.

De ontwikkeling en vaststelling van beleid op het gebied van stroomcontracten en de flexstrategie dragen bij aan structurering waarbij het eenvoudiger is om met de externe schil de beheerorganisatie te versterken. Dit beleid zal in 2024 e.v. worden omgezet in concrete acties.

2.7 VERSTERKING VAN DE BEZETTING

Begin 2023 hebben wij onze strategische personeelsplanning opgesteld. Conclusie uit deze opzet is dat wij meerdere vacatures konden openstellen. Concreet ging het hierbij om een strategisch assetmanager, de productiebeheerder, projectleiders, programmamanager verduurzaming gebouwde omgeving, financial control en administratieve ondersteuning. De werving zijn wij net na de zomer gestart, uiteindelijk in samenwerking met een recruitmentbureau. Gelukkig hebben wij hierdoor onze organisatie op een aantal belangrijke punten kunnen versterken, zij het met ingang van 2024.

Daarnaast hebben wij de kwetsbaarheid van de organisatie verkleind door strategische samenwerking aan te gaan met een aantal externe partners, onder andere met een parttime CFO, een adviesbureau voor stroomcontracten en flex en een adviesorganisatie actief op het gebied van de verduurzamingsopdracht in de gebouwde omgeving.

3. Ondernemingsstructuur en personele bezetting

De coöperatieve vereniging Zeeuwind heeft de risico's van haar activiteiten gespreid over meerdere deelnemingen. De financiële aansprakelijkheid van Zeeuwind gaat niet verder dan haar aandelenbelang en eventueel verstrekte leningen. Bij de overgrote meerderheid van de deelnemingen heeft Zeeuwind de verantwoordelijkheid voor het financiële, operationele en technische beheer.

De exploitatie van zonprojecten is ondergebracht onder een holding waarin Zeeuwind 100% van de aandelen houdt. Onder deze holding zijn onze activiteiten rond zon op dak en op land ondergebracht.

Onze verschillende windparken vallen onder 12 verschillende deelnemingen. Belangrijkste deelneming voor ons is Deltawind/Zeeuwind Holding, waarin het 60% aandelenbelang in Windpark Krammer is ondergebracht. Daarnaast verdient de deelneming Windpark Kats II aparte vermelding. Het windpark Kats wordt in 2024 vernieuwd. De exploitatie van het nieuwe windpark is ondergebracht in Windpark

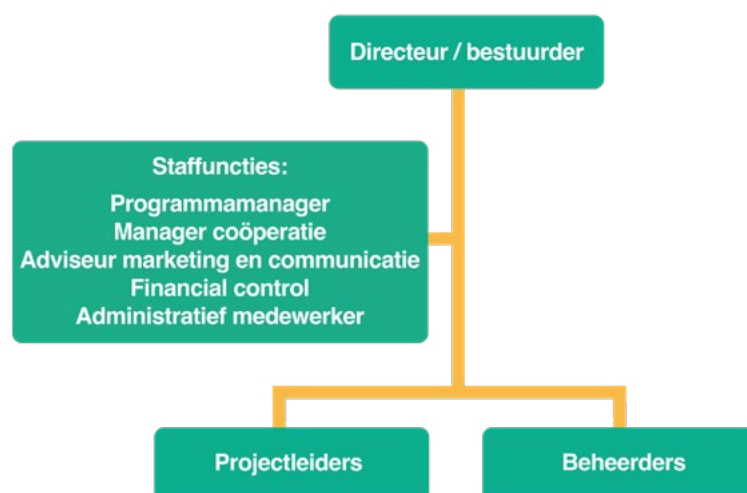

Oostzeedijk. Om de aansluiting voor dit nieuwe windpark veilig te stellen is een samenwerking aangegaan met de naastgelegen viskwekerij Kingfish. Gezamenlijk beheren wij een particulier stroomnet, een zogenaamd gesloten distributiesysteem.

Consequentie van de risicospreiding over de verschillende deelnemingen is dat Zeeuwind zelf met name een kostenplaats is. Alle medewerkers en de inhuur voor ontwikkelingen worden vanuit de coöperatie betaald. De verdiensten komen uit de deelnemingen. Omdat een belangrijk deel van de verdiensten wordt zeker gesteld met exploitatiesubsidie, is de inkomstenstroom veilig gesteld. De financiële positie van Zeeuwind als geheel is daarmee solide.

In het volgende hoofdstuk wordt de financiële stand van zaken verder toegelicht.

Wat betreft de personele organisatie heeft Zeeuwind een platte structuur. In totaliteit had Zeeuwind in 2023 10 fte in dienst, net als in 2022.

De personele organisatie in 2023

4. Financiële ontwikkelingen

Zoals hiervoor al beschreven is Zeeuwind zelf een 'kostencentrum', waarbij de organisatiekosten, naast beheeractiviteiten, beperkt eigen stroomproductie en projecten, met name uit de opbrengsten van de diverse deelnemingen moeten worden gedekt.

Onderstaand overzicht geeft een samenvatting van de winst- en verliesrekening 2023, inclusief vergelijking met de begroting 2023 en het vorige jaar. Zeeuwind heeft de jaarrekening opgesteld volgens de grondslagen voor financiële verslaggeving zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW) en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ). De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn in vergelijking tot het vorige boekjaar niet gewijzigd. De gehanteerde grondslagen zijn passend voor de financiële verslaggeving van Zeeuwind. Hierna een toelichting op hoofdlijnen. Alle gepresenteerde cijfers zijn vermeld in € 1.000.

BALANS

Activa	31-12-2023	31-12-2022
Immateriële vaste activa	1.110	1.247
Materiële vaste activa	1.266	1.163
Financiële vaste activa	36.880	39.686
Vaste activa	39.255	42.096
Vorderingen	1.833	2.266
Liquide middelen	13.089	5.909
Vlottende activa	14.922	8.175
Totale activa	54.177	50.271
Passiva	31-12-2023	31-12-2022
Eigen vermogen	35.216	32.146
Langlopende schulden	16.326	15.669
Crediteuren	363	249
Belastingen	58	63
Overige schulden	2.214	2.144
Kortlopende schulden	2.635	2.456
Totale passiva	54.177	50.271

Immateriële vaste activa

Deze post betreft grotendeels de betaalde goodwill op de verkregen aandelen in Windpark OSK BV en van Windpark Cluster BV. De goodwill wordt vanaf het moment van ingebruikname van het windpark in 15 jaar lineair afgeschreven.

Materiële vaste activa

De post materiële vaste activa is opgebouwd uit de waarde van diverse activa waaronder de windturbines en het zonnedak in eigendom van de coöperatie en de waarde van de ontwikkeling van nieuwe projecten.

De afschrijvingsmethode van de onder de materiële vaste activa opgenomen windmolen- en zonneparken is lineair, waarbij wat betreft de looptijd van de afschrijvingen is aangesloten bij de looptijd van de voor het betreffende windmolenpark toegekende subsidie. De boekwaarde van de turbines en het zonnedak bedraagt op balansdatum nog enkele tienduizenden euro's. Vanwege de groei van het aantal medewerkers is in 2023 voor ruim € 1 ton geïnvesteerd in het gebouw en inventaris. Ook is een extra bedrijfsauto aangeschaft. De gezamenlijke boekwaarde van inventaris en vervoermiddelen bedraagt ruim € 1,5 ton. Deze bedrijfsmiddelen worden in een termijn van 3-5 jaar afgeschreven.

Daarnaast zijn onder de materiële vaste activa de ontwikkelkosten verantwoord. Hieronder vallen zowel de waarde van de interne uren van de medewerkers als de ten behoeve van het project gemaakte externe kosten. Elk project wordt gewaardeerd op het geïnvesteerde bedrag in uren en externe kosten; op dit bedrag wordt een bijzondere waardevermindering toegepast. De hoogte van de bijzondere waardevermindering wordt bepaald op basis van de fase van ontwikkeling van het betreffende project. Bij de afwaarderingspercentages wordt gerefereerd aan historische ervaringsgegevens. Het verloop van de waardeontwikkeling van de ontwikkelingen in duizenden euro's staat hieronder, waarbij de cumulatieve afschrijving een afspiegeling is van de waardevermindering die voorzichtigheidshalve wordt toegepast op de gewaardeerde projecten:

Aanschafwaarde 1-1-2023	1.034
Investering 2023	228
Gedesinvesteerd	138 -
Gefactureerd	86 -
Terugname	87
Cumulatieve afschrijving	46 -
Boekwaarde 31-12-2023	<u>1.079</u>

De investeringen in ontwikkeling spreiden zich in 2023 over meerdere projecten. Het betreft de ontwikkeling van het tweede zonnepark bij Koudekerke, een tweetal windturbines in het Sloegebied, de ontwikkeling van het windpark langs het Schelde-Rijnkanaal en de bedrijfsgebonden turbines in de gemeente Reimerswaal. De desinvestering in 2023 hangt samen met een tweetal ontwikkelingen die definitief zijn stopgezet: het warmtenet in Dauwendaele en herplaatsing van windturbines bij een bedrijf in het Sloegebied.

Financiële vaste activa

Deelnemingen worden naar rato van ons aandelenbelang opgenomen tegen de netto vermogenswaarde van de betreffende deelneming. Behalve de waarde van de deelnemingen vallen ook de aan de deelnemingen uitgeleende gelden onder de balanspost financiële vaste activa. De waardering van de deelnemingen eind 2023 bedraagt € 28 miljoen. Het zwaartepunt ligt bij Deltawind/Zeeuwind Holding BV, houder van 60% van de aandelen in Windpark Krammer BV. Het gaat om een bedrag van € 13 miljoen.

Aan deelnemingen is in totaal een bedrag van ruim € 9 miljoen aan leningen verstrekt.

Ten opzichte van 2022 is de waarde van de deelnemingen afgenomen. Dit hangt samen met het gegeven dat in 2023 door de deelnemingen flinke sommen dividend zijn uitbetaald. Het gaat in totaliteit om een bedrag van € 8,7 miljoen. Dit is ook de belangrijkste reden dat de liquide middelen in 2023 met een groot bedrag zijn toegenomen. Aparte vermelding verdient het feit dat incidentele grondlasten van Windpark Krammer over het jaar 2022 in de jaarrekening 2023 zijn verwerkt van Deltawind/Zeeuwind Holding BV. Het eenmalig effect op de waardering van de Holding is een afname van € 4 ton. Dit is reeds verwerkt in de eerder genoemde waardering van Deltawind/Zeeuwind Holding BV.

Vorderingen

De vorderingen bestaan voor een belangrijk deel uit de aflossingsverplichtingen van de deelnemingen aan de coöperatie.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn toegenomen van € 5,9 miljoen naar € 13,1 miljoen. Deze stijging hangt samen met de dividendbetalingen uit de deelnemingen. Omdat een aantal projecten later in de realisatiefase is gekomen dan verwacht, is minder aan de liquiditeiten onttrokken dan ten tijde van het opstellen van de begroting over 2023 werd verondersteld.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van de coöperatie is toegenomen met het bedrag van het resultaat in 2023 en na aftrek van de winstuitkering over 2022. Binnen het eigen vermogen is sprake van een niet vrij uitkeerbare reserve ter hoogte van de waardering van de onderhanden projecten waarvan de realisatie nog niet zeker is. In 2023 gaat het om een bedrag van € 1,1 miljoen. Ook de uit het resultaat 2022 gevormde reserve voor versnelling van de energietransitie is verantwoord onder de niet vrij uitkeerbare reserves. Met een eigen vermogenspositie van € 35,2 miljoen op een balanstotaal van € 54,1 miljoen is sprake van een gezonde buffer.

Langlopende schulden

De langlopende schulden betreft de schuld aan de leden. Het bedrag aan ledenleningen is in 2023 gegroeid tot een bedrag van € 16,3 miljoen.

Overlopende passiva

Deze post is opgebouwd uit de rente over 2023 die is verschuldigd aan de leden tot een bedrag van € 0,5 miljoen en de nog niet gerealiseerde boekwinst op de windturbine bij Borssele. Dit is een bedrag

van € 1,2 miljoen. In 2020 is de turbine bij Borssele overgedragen van de coöperatie aan de 100% deelneming Windpark Borsele BV. Daarbij is een boekwinst gerealiseerd die in 12 jaar vrijvalt ten gunste van het resultaat.

Beoordeling financiële positie

De financiële positie van Zeeuwind is prima en is, ten opzichte van eind 2022, verder verbeterd. Dat blijkt uit de ontwikkeling van de solvabiliteitsratio (zegt iets over het lange termijn vermogen van de organisatie om tegenvallers op te vangen) en de liquiditeitsratio (korte termijn mogelijkheid om de kortlopende schulden te kunnen voldoen).

Solvabiliteit (eigen vermogen ten opzichte van totaal vermogen) was eind 2023 65,0% (eind 2022: 63,9%) en daarmee op zeer hoog niveau. De liquiditeitsratio (vlottende activa gedeeld door de kortlopende schulden) was eind 2023 5,7. Eind 2022 was dat nog 3,3. Ook dit is prima te noemen.

WINST- EN VERLIESREKENING

	2023	Begroting 2023	2022
Netto omzet	1.794	2.152	2.073
Kostprijs van de omzet	785	321	698
Bruto omzetresultaat	1.010	1.830	1.375
Overige bedrijfsopbrengsten	146	297	144
Brutomarge	1.156	2.127	1.519
Lonen en salarissen	890	1.168	836
Sociale lasten	113	152	106
Pensioenlasten	114	156	97
Afschrijvingen	236	232	233
Overige waardeveranderingen van vaste activa	98	51	1.320
Overige bedrijfskosten	945	643	612
Som der bedrijfslasten	2.396	2.402	3.205
Bedrijfsresultaat	-1.240	-275	-1.686
Financiële baten en lasten	-86	-262	-250
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	-1.326	-536	-1.936
Belastingen	3	0	-11
Aandeel in resultaat deelnemingen	5.418	14.863	12.203
Resultaat	4.096	14.327	10.257

Omzet

De netto omzet in 2023 is ten opzichte van de begroting en het boekjaar 2022 afgenomen. Dat wordt wat betreft de stroomopbrengsten verklaard uit de sterke daling van de elektriciteitsprijzen in 2023. Projectopbrengsten vallen eveneens onder de netto omzet. De gefactureerde omzet voor de herontwikkeling van de windparken bij Kats en in de Willem-Annapolder en omzet van Energiek Zeeland vormen hierbinnen de hoofdmoot. Ten opzichte van de begroting zijn de projectopbrengsten achtergebleven. Ten tijde van het opstellen van de begroting hadden wij verwacht meer progressie te kunnen boeken bij de verschillende ontwikkelingen in het Sloegebied en met het Warmtenet in Dauwendaele.

Kostprijs van de omzet

De kostprijs van de omzet bestaat voor een bedrag van ruim € 2 ton uit onderhoudskosten, verzekeringen en grondhuur van de windturbines van Zeeuwind. De overige kosten zijn voornamelijk gemaakt ten behoeve van de eerder genoemde ontwikkelingen bij Kats, de Willem-Annapolder en Energiek Zeeland. Doordat hier een zwaarder beroep is gedaan op externen dan begroot, ligt de kostprijs van de omzet hoger.

Overige bedrijfsopbrengsten

De voornaamste post onder de overige bedrijfsopbrengsten betreffen de uren gemaakt door onze eigen medewerkers voor ontwikkelingen. Deze investeringen zijn wat betreft de uren van de eigen medewerkers niet onder de netto omzet verantwoord, maar opgenomen onder de overige opbrengsten. Ten opzichte van de begroting zijn de overige opbrengsten achtergebleven, enerzijds doordat wij meer werk hebben moeten uitbesteden dan verwacht en anderzijds door de vertraging in de energietransitie.

Personeelskosten

De personeelskosten zijn achtergebleven op de begroting. Dit hangt samen met het gegeven dat het aantrekken van medewerkers meer tijd heeft gekost dan verwacht. In de tweede helft van het jaar 2023 hebben wij een wervingsbureau benaderd waardoor wij met ingang van 2024 de organisatie hebben kunnen versterken. Gemiddeld waren in 2023 bij Zeeuwind 10 medewerkers werkzaam, omgerekend naar een voltijdsdienstverband.

Afschrijvingen

De afschrijvingen in 2023 liggen in lijn van 2022. De windturbines zijn boekhoudkundig nagenoeg geheel afgeschreven.

Overige waardeveranderingen

Onder de materiële vaste activa wordt de waarde opgenomen van de projectontwikkeling en tegelijkertijd wordt hierop gelijk een waardevermindering doorgevoerd. De systematiek is hier dat we op basis van de inschatting van de slagingskans per project de waardevermindering doorvoeren. Hoe groter de slaagkans,

des te kleiner de waardevermindering. Door deze systematiek in te voeren geven de cijfers inzicht in de waarde van de projecten.

Het zwaartepunt van de waardevermindering in 2023 hangt samen met het beëindigen van de ontwikkeling van het warmtenet in Dauwendaele.

Overige bedrijfskosten

De overige bedrijfskosten zijn gestegen en liggen boven begroting. Dit hangt samen met het gegeven dat wij in 2023 een zwaarder beroep hebben moeten doen op de externe schil omdat de invulling van bestaande vacatures is vertraagd. Daarnaast zijn extra kosten gemaakt voor werving en hebben wij externe adviseurs ingeschakeld om ons te ondersteunen bij de beleidsontwikkeling op het gebied van stroomcontracten, curtailment en congestiemanagement.

Bedrijfsresultaat

Het bedrijfsresultaat blijft achter op de begroting. Belangrijke verklaring zijn de achtergebleven stroomopbrengsten. De elektriciteitsprijzen zijn aanmerkelijk verder gedaald dan wij hadden verwacht ten tijde van het opstellen van de begroting over 2023. Een andere en weerkerende verklaring ligt in de vertraging van de ontwikkeling van projecten. Binnen het huidige politieke en maatschappelijke klimaat is vertraging onvermijdelijk terwijl tegelijkertijd een steeds grotere en ook kostbare inspanning moet worden geleverd om tot realisatie te komen.

Financiële baten en lasten

De financiële baten zijn afkomstig van uitgeleende gelden aan deelnemingen. Onze goede liquiditeitspositie heeft ons in staat gesteld meer gelden uit te lenen aan onze deelnemingen dan begroot. Dat werkt positief uit op onze financiële baten. De rentelasten hangen samen met de vergoede rente op door de leden verstrekte leningen.

Aandeel in resultaat deelnemingen

Ons aandeel in het resultaat van deelnemingen is met een bedrag van € 5,4 miljoen zondermeer goed te noemen. Vanwege de sterke daling van de elektriciteitsprijzen, ook ten opzichte van de begroting, is het resultaat wel veel lager dan in 2022 en dan begroot. Goed om te vermelden dat de resultaten van de deelnemingen niet evenredig dalen met de elektriciteitsprijs. Onder de exploitatie van al onze deelnemingen ligt het vangnet van de overheid als de prijs per MW/h daalt onder het voor het betreffende park afgegeven grensbedrag in de subsidiebeschikking.

Resultaat

Uiteindelijk sluiten wij het boekjaar 2023 af met een positief resultaat van ruim € 4 miljoen, trendmatig een keurig resultaat.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJK ACCOUNTANT

Moore DRV accountants heeft de jaarrekening gecontroleerd en een goedkeurende controleverklaring afgegeven bij de jaarrekening 2023. De hiervoor gepresenteerde cijfers met toelichting zijn een verkorte weergave van de jaarrekening.

In 2023 zijn de funderingen voor de nieuwe windturbines van windpark Oostzeedijk gestort.

5. Risico's en risicobeheersing

Vanuit een brede omgevingsanalyse en analyse van de eigen organisatie hebben wij de belangrijkste risico's voor Zeeuwind in kaart gebracht. Deze laten zich in de volgende punten samenvatten:

- De krapte op de arbeidsmarkt bemoeilijkt de professionele versterking van de eigen organisatie;
- De tekorten aan mensen en materialen in combinatie met stijgende materiaalkosten en gebrek aan ruimte en draagvlak bemoeilijken de ontwikkeling van nieuwe energieparken;
- De volatiliteit van de energieprijzen en de krapte in het elektriciteitsnetwerk vergroot de risico's op het verdienmodel van nieuwe duurzame energieparken;
- De samenleving verkeert in onzekerheid over de opbouw en de kosten van het toekomstige energiesysteem. Dat leidt tot passiviteit.

Hierna een beschrijving van de stappen die in 2023 zijn gezet om deze risico's te mitigeren.

In 2023 hebben wij op gestructureerde wijze de huidige personele bezetting afgezet tegenover de toekomstige kwalitatieve en kwantitatieve vereisten. Dit strategische personeelsplan is besproken met en goedgekeurd door de raad van commissarissen. Wij zullen op diverse fronten versterken en voor de werving hebben wij uiteindelijk een recruitmentbureau ingeschakeld. Voor de functie projectleider en programmamanager verduurzaming gebouwde omgeving zijn wij er met dit bureau in geslaagd met ingang van 2024 mensen aan te trekken. Vanuit ons eigen netwerk hebben wij eveneens met ingang van 2024 een allround projectmedewerker/leider kunnen aantrekken, een productiebeheerder en een administratief ondersteuner voor Energiek Zeeland. Via een van onze partners is vanaf begin 2023 een parttime CFO bij ons werkzaam. Een andere partner levert gestructureerd ondersteuning bij onze projecten in de gebouwde omgeving. Ook hebben wij een samenwerkingspartner op het gebied van stroomcontracten. Met deze combinatie van maatregelen zijn belangrijke stappen gezet om de kwetsbaarheid van de eigen organisatie te verkleinen.

De energiemarkten in het algemeen en van elektriciteit in het bijzonder is sterk in beweging. De prijzen zijn beweeglijker dan ooit steeds vaker komen periodes voor met aaneengesloten uren met negatieve elektriciteitsprijzen. Dat wil dus zeggen dat wij op die momenten geld moeten betalen voor iedere MWh die wij op het net zetten. Daarnaast dreigt het elektriciteitsnetwerk op bepaalde momenten te verstoppelen. Zowel aanbod van als vraag naar elektriciteit zijn harder gegroeid dan dat het netwerk aankan. Deze risico's willen wij beperken met een goed doordachte strategie rond onze stroomcontracten. Waar mogelijk sluiten wij contracten voor langere termijn met een stabiele prijs. Daarmee maken wij ons minder afhankelijk van de grilligheid van de markt. Bij de nieuw te bouwen parken Oostzeedijk en in de Willem-Annapolder

zijn wij hierin geslaagd. De productie van een bestaande locatie hebben wij kunnen koppelen aan een Zeeuwse afnemer. Aanvullend op de strategie rond stroomcontracten hebben wij een flexstrategie opgesteld. Dit geeft ons de kaders om gericht actie te ondernemen bij negatieve prijzen. Bij een aantal parken werken we hiermee.

In dezelfde flexstrategie is een paragraaf opgenomen over opslag. Op dit moment is het verdienmodel van opslag omgegeven door onzekerheden en daarmee speculatief. Dat is een pad dat wij als Zeeuwind niet op willen gaan. Wel volgen we oplossingen rond opslag op de voet die structureel kunnen bijdragen aan stabilisering van het elektriciteitsnet en voorkomen dat wij onnodig stilstaan met onze duurzame energieparken.

Waar vanuit maatschappelijk beleid weinig houvast wordt geboden op de toekomstige energievoorziening zijn wij actief in de markt om perspectief te bieden. Zoals gezegd zijn wij actief op zoek naar bedrijven om onze stroom tegen een stabiele prijs voor langere termijn te verkopen. Een constructie waarvoor veel belangstelling is, omdat bedrijven tegemoet moeten en willen komen aan de vereisten om een duurzame partner te zijn in de productieketen. Maar vaak is het volume dat wij produceren met een energiepark te groot voor een enkel bedrijf. De contacten grijpen wij wel aan om met het bedrijf te zoeken naar maatwerkoplossingen. Wij werken met verschillende bedrijven samen om direct op het terrein van het bedrijf zelf met wind of zon elektriciteit te produceren. Het biedt het bedrijf duurzame elektriciteit tegen een voorspelbare prijs en het betekent voor ons stabiliteit op lange termijn. Omdat duurzame energie en een toekomstbestendige bedrijfsvoering van het bedrijf samenvallen is sprake van aanmerkelijk minder weerstand.

Met Energiek Zeeland spelen wij in op de politieke opdracht van elke gemeente om gericht wijken te verduurzamen. Wij brengen in kaart hoe de aanpak van de gemeente zich verhoudt tot de investeringsagenda van de netbeheerder. Zo kunnen we de wijken benaderen op de momenten voordat infrastructurele investeringen worden gedaan en er aan bijdragen dat de wijken hiervoor klaar zijn. De aanpak van Energiek Zeeland reikt letterlijk tot bij de mensen thuis. Daardoor wordt een brug geslagen tussen beleidsvoornemens en de concrete aanpak in de praktijk. Wat wij stimuleren is dat de bewoners de handen in een slaan om gezamenlijk de verduurzamingsmaatregelen aan de woning door te voeren. En waar mogelijk proberen wij een brug te slaan tussen de energievisie op de wijk en mogelijk lokale duurzame opwekking. Zo sluit zich de cirkel tussen toekomstgerichte verduurzaming van de gebouwde omgeving naar lokale opwek. Onze kwetsbaarheid wordt verkleind door niet meer sec op zoek te gaan naar opweklocaties zonder een voorafgaande brede omgevingsanalyse.

Samenvattend: met een combinatie van gerichte versterking van de professionele organisatie, structurele en meerjarige samenwerking met externe partners, professionalisering van stroomleveringscontracten en sturing op optimalisatie van de productie vanuit rendementsperspectief verwachten wij onze inkomstenbasis te stabiliseren. Een samenhangende aanpak tussen verduurzaming van de gebouwde omgeving van bedrijven en in wijken/dorpen en lokale opwek vergroot draagvlak voor energieparken. Zo verwachten wij vanuit de samenleving zelf de opwekking van duurzame energie te stimuleren.

6. Cultuur en gedrag – soft controls

In het voorjaar van 2023 is met alle medewerkers individueel een toekomstverkenning gesprek gevoerd. Daarbij stonden de vragen centraal: waar staat Zeeuwind over 5 jaar, wat doe jijzelf over 5 jaar en hoe ziet de eigen ontwikkeling eruit vanaf het heden naar het gewenste toekomstbeeld. Vervolgens zijn met het team als geheel de grote lijnen van de bevindingen gedeeld uit de individuele gesprekken en is door het team gereflecteerd op ieders individuele functioneren.

Vanuit managementfilosofie hebben wij gesproken over de vereiste balans tussen 'trust' en 'control'. Daarbij is gewerkt met het teameffectiviteitsmodel van Fry.

Een organisatie die werkt vanuit vertrouwen (trust), kiest de insteek vanuit de interpersoonlijke verhoudingen en werkt van daaruit naar de bovenliggende elementen. Een organisatie die functioneert in een dynamische omgeving is gebaat bij deze stijl. De ontwikkeling van Zeeuwind op het gebied van burgerbetrokkenheid, energiebesparing en energiebeheersing past binnen dit kader. Een organisatie die gericht is op beheersing (control) werkt vanuit de missie en vertaalt doelen door naar rollen/taken, procedures en komt uiteindelijk uit bij de interpersoonlijke verhoudingen. In een uitgekristalliseerde omgeving is dit een effectief model. De traditionele basis van Zeeuwind in de ontwikkeling en het beheer van wind- en zonneparken past bij voorgaande beschrijving.

Binnen Zeeuwind werken we gezamenlijk aan de balans tussen de beide ontwikkelrichtingen en de daarbij passende managementstijl. Cultuurkenmerken als openheid, betrouwbaarheid, professionaliteit en gelijkwaardigheid zijn hierbij belangrijke waarden. Waarden die ons ondersteunen bij het in control houden van de organisatie binnen onze dynamische context.

7. Beleid over risicobeheer financiële instrumenten

De voornaamste financiële risico's voor de organisatie liggen in de stroomcontracten en in de rentestructuur.

De stroomcontracten raken de primaire bedrijfsvoering van Zeeuwind en haar deelnemingen. De hoeveelheid geproduceerde MWh aan duurzame elektriciteit is grotendeels afhankelijk van het weer. Wat binnen onze invloedssfeer ligt is accuraat onderhoud. Voor al onze parken is onderhoud gecontracteerd; voor windparken jonger dan 15 jaar ligt dit bij de leveranciers van de turbines. Dit in combinatie met een beschikbaarheidsgarantie, zodat de leverancier er ook alle belang bij heeft de turbines in goede conditie te houden.

Het prijsrisico van de productie dekken wij langs verschillende wegen af. Bij de parken in exploitatie jonger dan 15 jaar is dit de overheidsgarantie voor een minimale prijs per MWh. Door onze stroomcontracten aan te laten sluiten op de subsidievoorwaarden van de overheid is het prijsrisico bij deze parken gering. Bij nieuw te bouwen parken sluiten wij langlopende stroomcontracten af met solide partijen onder de voorwaarde dat de overeengekomen prijs hoger ligt dan de gegarandeerde subsidieprijs. Bij het afsluiten van de stroomcontracten maken wij gebruik van externe professionele partijen en is een van de randvoorwaarden dat de financierende bank goedkeuring geeft aan het stroomcontract.

Op basis van onze ervaringen in 2022 met Zeeuwsestroom in een turbulente elektriciteitsmarkt hebben wij onze zelfstandige handelsactiviteiten in stroom volledig afgebouwd. En met de toenemende dynamiek en complexiteit van de elektriciteitsmarkt zullen wij deze activiteiten niet meer zelfstandig ter hand nemen.

Zoals eerder beschreven zal Zeeuwind vanwege de dynamiek in de elektriciteitsmarkt en de netcongestie voor het behoud van een stabiele inkomensbasis wel in staat moeten zijn om te handelen op verschillende onderdelen van de elektriciteitsmarkt. Als het gaat om netcongestie verwachten wij zelfs dat wij op afzienbare termijn wettelijk hiertoe zullen worden verplicht. De kaders hebben wij vastgelegd in ons beleid voor stroomcontracten en in onze flexstrategie. Voorzichtigheid is leidend uitgangspunt, advisering en uitvoering hebben wij extern georganiseerd bij ter zake kundige partijen.

vrij naar Teameffectiviteitsmodel van Fry

Renterisico speelt met name een rol bij onze deelnemingen met externe financiering. Ook op dit vlak is onze beleid risicomijdend. Wij kiezen uitsluitend voor lange rentevaste periodes zodat gedurende de exploitatieperiode waarbinnen sprake is van externe financiering nagenoeg geen renterisico wordt gelopen.

De rente die Zeeuwind vergoedt op de ledenleningen wordt jaarlijks tegen het licht gehouden en indien nodig wordt een aanpassing met redenen omkleed aan de ledenvergadering ter goedkeuring voorgelegd.

8. Onderzoek en ontwikkeling

Innovatie en ontwikkeling zijn belangrijke aspecten voor Zeeuwind. Maar wij zijn nadrukkelijk zelf geen ontwikkelingsbureau. Wij zetten ons ervoor in om in een vroeg stadium technisch uitontwikkelde mogelijkheden te integreren in duurzame energie oplossingen. Voorbeelden hiervan zijn het gesloten distributiesysteem bij ons windpark Oostzeedijk en onze huur-en leaseconstructies bij zon op bedrijfsdaken. De combinatie van de online tool van Energiek Zeeland met bezoek door onze ambassadeurs voor gerichte advisering van verduurzaming van de gebouwde omgeving is hiervan ook een voorbeeld.

Het zwaartepunt van onze ontwikkeling ligt natuurlijk bij de (her)ontwikkeling van duurzame energieparken op het gebied van wind en zon. Wij beheersen de financiële risico's van deze ontwikkelingen via een strakke projectaanpak. Ieder project is onderverdeeld in meerdere processtappen. Hierbij wordt iedere processtap afgesloten met interne verantwoording van bestede uren en gemaakte kosten en kan een volgende fase uitsluitend worden ingegaan met een goedgekeurd budget.

9. Toekomstverwachtingen

De komende jaren verwachten wij een drietal windparken te kunnen (her)ontwikkelen. Het bestaande windpark Kats II wordt vervangen door Windpark Oostzeedijk. Windpark Willem-Annapolder wordt herontwikkeld en zal eind 2025 zijn vernieuwd. Langs het Schelde-Rijnkanaal zullen wij samen met een lokale agrarische ondernemer het windpark Westerscheldewind bouwen. De oude turbines bij Bath zullen dan worden weggehaald. Politiek gezien is er verder weinig ruimte om windparken te ontwikkelen. Vanuit de samenleving en specifiek uit het bedrijfsleven merken wij een toenemende behoefte aan duurzame energieoplossingen. Wij verwachten dat de druk vanuit de samenleving zelf zal toenemen om de ontwikkeling van duurzame energie niet te laten stagneren. Dit is wel een ontwikkeling die tijd zal vragen voordat de politiek gaat meebewegen.

Energiebesparing in het algemeen en in de gebouwde omgeving in het bijzonder zal door stijgende energieprijzen en netcongestie belangrijker worden. Met ons instrumentarium van Energiek Zeeland zijn wij hierop voorbereid. Wij verwachten dat naast advisering in de particuliere bebouwde omgeving ook het midden- en kleinbedrijf zoekt naar goede advisering op dit vlak. Met de door de provincie aan ons toevertrouwde zonloketfunctie bewegen wij ons al in de richting van deze doelgroep. We moeten wel realistisch zijn: met modellen gericht op energiebesparing is het lastig geld te verdienen. Vanuit het potje dat wij hebben gevormd uit het uitstekende resultaat van 2022 kunnen wij de aanloop van deze activiteit voorlopig financieren. Uiteindelijk is natuurlijk de bedoeling dat deze activiteit binnen een redelijk aantal jaren op zijn minst kostendekkend zal zijn.

Om alle ontwikkelingen in goede banen te leiden is een passende bezetting vereist. Zeeuwind groeit in 2024 naar een 15-tal medewerkers. Eind 2024 zal de huidige directeur/bestuurder afscheid nemen. De raad van commissarissen heeft het proces gericht op het vinden van een opvolger daadkrachtig opgepakt.

zeeuwind

Postbus 5054
4380 KB Vlissingen
T +31 118 47 41 87
E info@zeeuwind.nl

Bezoekadres
Edisonweg 53F
4382NV Vlissingen